

матеріалу автори програми намагалися зменшити перевантаження учнів, пов'язане з опрацюванням великої кількості інформації. Краєзнавство стає лише засобом ілюстрації загальних тенденцій історичного розвитку. Цілісного уявлення про рідний край така модель не забезпечує.

Отже, на початку 2000-х років використовувалися моделі, що передбачали у програмі наявність самостійних уроків із теми «Наш край», які розподілялися по класам і хронологічним періодам і мали самостійне пізнавальне значення. У сучасних шкільних програмах з історії відсутня цілісна система знань про рідний край, а краєзнавчий матеріал розглядається лише як допоміжний для кращого розуміння загальних явищ і закономірностей.

Ключові слова: краєзнавство, рідний край, наш край, історія України.

Список використаних джерел

1. Історія України. Всесвітня історія: 5-12 класи: Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Київ, Ірпінь : Перун, 2005. 141 с.
2. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Історія України. Всесвітня історія. 5-11 класи (редакція 2001 року) // Історія в школі. 2001. № 8. С. 2–25.

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

*Бурда Михайло,
докт. пед. наук, професор,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Реалізація компетентнісного підходу передбачає розширення функцій навчання математики: власне математична освіта, освіта за допомогою математики, спеціалізуюча як елемент допрофесійної підготовки. Більшу увагу доцільно приділяти другій функції, яка полягає у спрямуванні змісту навчання на оволодіння математичним апаратом як засобом розв'язання проблем реальної дійсності, на

вироблення якостей мислення, необхідних для повноцінного функціонування людини в сучасному суспільстві.

Ключові компетентності набуваються здебільшого під час розв'язування задач практичного змісту, які стосуються сучасних суспільно-економічних запитів, сприяють виробленню в учнів ціннісних орієнтацій, правильної поведінки стосовно енергоресурсів, свого здоров'я, своїх фінансів, довкілля, стосунків між людьми. Ці задачі складні для учнів. Насамперед розв'язування практичних задач і відповідних математичних потребує узгодженості, оскільки предметна і ключові компетентності взаємозв'язані. Тоді як традиційний зміст математики, як правило, не виходить за межі математичної моделі, тобто увага приділяється розв'язанню задач вже сформульованих математичною мовою. Такий підхід, як показали результати міжнародного дослідження якості освіти PISA–2018, не сприяє набуттю учнями математичної грамотності на належному рівні.

Успішне запровадження компетентнісного підходу не зводиться лише до часткового оновлення змісту навчання (розвантаження, переструктурування, включення практичних задач тощо). Потрібна цілісна його переорієнтація. Методика навчання має забезпечувати прикладну спрямованість шкільної математичної освіти, передбачати систематичне застосування методу математичного моделювання та відповідати процесу застосування математики на практиці, а саме, включати три складові:

– Аналіз емпіричного матеріалу (моделей, графіків, прикладів із довкілля, зі сфери майбутньої професійної діяльності, фактів з інших навчальних предметів), спрямованого на «відкриття» учнями математичного факту. Це дає змогу з'ясувати його істотні ознаки, властивості і на основі цього самостійно сформулювати відповідне твердження. Тобто, логічна організація навчального матеріалу має спиратися на емпіричний досвід учня.

– З'ясування і обґрунтування суті математичного факту та розв'язування базових математичних задач, які дають змогу виділити способи діяльності (алгоритмічні приписи, евристики, ідеї).

– Застосування на практиці (метод математичного моделювання). Школярі мають усвідомити, що застосування математики до розв’язання будь-яких задач прикладного змісту включає етапи: формалізацію (перехід від ситуації, описаної у задачі, до математичної моделі цієї ситуації, і від неї – до сформульованої математичної задачі); розв’язування задачі в межах побудованої моделі; інтерпретацію (застосування одержаного розв’язання до вихідної ситуації). Ці етапи мають бути притаманні навчальній діяльності, оскільки впливають на розвиток творчості учня, його активність, ініціативу.

Зміст навчального матеріалу, методика навчання мають забезпечувати оволодіння учнями математичною культурою такого рівня, коли освоюються всі етапи застосування математики до розв’язування задач, які виникають у людській практиці. Дієвим засобом посилення прикладної спрямованості навчання є застосування методу математичного моделювання. Він дає змогу розширити межі застосування математичних методів, зокрема у природничих, гуманітарних і соціальних дисциплінах. Наразі актуальним є ознайомлення учнів як з методом моделювання, так і способами побудови та дослідження найпростіших математичних моделей реальних явищ і процесів, вироблення в них уявлення про роль цього методу в науковому пізнанні та практиці.

ЕТАПИ МОДЕЛЮВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО УРОКУ НАВЧАННЯ ГРАМОТИ (ЧИТАННЯ)

*Вашуленко Оксана,
наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

В умовах запровадження компетентнісного підходу актуалізується проблема вдосконалення уроку, підвищення його якості й ефективності. Особливо загострюється потреба в переосмисленні питань, пов’язаних із моделюванням особистісно орієнтованого уроку навчання грамоти, оскільки на сучасному етапі